

တၢ်န့ၣ်ကျဲလၢတၢ်ဟံးန့ၣ်ဟံးကဟး လၢတၢ်မၤကျွၢ်ဝဲဒၣ် TB တၢ်ဆါအဂီၢ်

တၢ်ဟံးန့ၣ်မၤကျွၢ်ဝဲဒၣ်ကဟး မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၢ်အိၣ်ဒါ.

နကသံၣ်သရၣ်အဲၣ်ဒီးဟံးန့ၣ်ဝဲဒၣ် နကဟး (“phlegm”) တနီၤနီၤလၢနကူးဖျိးထီၣ်ဝဲလၢနပသိၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤကျွၢ်တၢ်ယုးတၢ်ယၢ်အဒးကမၤကျွၢ်ဝဲဒၣ်နကဟးလၢ တၢ်ပသိၣ်ဆါ (TB) အယုးအယၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သမံထံမၤကျွၢ်ဝဲဒၣ်နကဟးမ့ၢ်ကျဲအဂီၢ်ကတၢ်တဘီလၢတၢ်ယုထံၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်မ့ၢ်နအိၣ်တအိၣ်ဒီး TB တၢ်ဆါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်စူးကါတၢ်လဲဝဲဒၣ် TB ကသံၣ်န့ၣ်. တၢ်သမံထံမၤကျွၢ်ဝဲဒၣ်နကဟးမ့ၢ်ကျဲအဂီၢ်ကတၢ်တဘီလၢကသံၣ်ကသီအဝဲန့ၣ်မၤတၢ်တမၤတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလီၤတၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်မၤကျွၢ်အဘၣ်အတီအဂီၢ်, နကဘၣ်ကူးဖျိးထီၣ်ဝဲဒၣ်နကဟးလၢနပသိၣ်ပူၤအယိၣ်ကတၢ်တသ့ဖဲအသ့န့ၣ်လီၤ. အါတက့ၢ်ကဟးလၢအဟဲထီၣ်ပသိၣ်ပူၤမၤအသးဘီၣ်ပံးဒီးစဲဘူးဖဲထီၣ်န့ၣ်လီၤ. ထးခိၣ်ထံလၢအဟဲထီၣ်ပသိၣ်ပူၤမ့ၢ်ဒၣ်အထံဆ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တလီၣ်ဟံးန့ၣ်ထးခိၣ်ထံအဝဲန့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်- နကူးဖျိးထီၣ်ဝဲဒၣ်နကဟးမ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်, ကျဲးစးကသါန့ၣ်ထံသဝံဖဲတၢ်လုၢ်ထံကီၢ်အလီၢ် မ့တမ့ၢ် ထံချီကလၢအခွးပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဘၣ်ဟံးန့ၣ်ဟံးကဟးအဒိလၢကျဲလဲၣ်အကျိအကျဲတဖၣ်

နကသံၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် သရၣ်မ့ၢ်ကူၢ်ပုၤဆါကဟ့ၣ်လီၤနပဖျိးစတုးခွးလီၤလီၤဆီဆီတဖျါ လၢနကဟးန့ၣ်ဟံးန့ၣ်ဟံးကဟးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လူပိၣ်မၤထွဲတၢ်အကျိအကျဲလၢလံာ်တဖၣ်အံၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး-

1. ခူးထၢဖျိၣ်ဟံးကဟးအဝဲန့ၣ်ကဆဲကဆီဂုၤမးလီၤ. တဘၣ်အိးထီၣ်အခိၣ်တုၤလီၤလၢနကူးထီၣ်ကဟးန့ၣ်တစုတက့ၢ်.
2. တကတီၢ်ယီလၢနဟံးထီၣ်ဖဲဂီၤခိအခါ (တချုးနအိၣ် မ့တမ့ၢ် အိတၢ်တမံလၢလၢ), ထူးနဖဲဒီးသ့စီနကီၢ်ပူၤဒီးထံတက့ၢ်. တဘၣ်စူးကါကသံၣ်ထံသပဲၣ်စီကီၢ်ပူၤတဂ့ၢ်.
3. မ့ၢ်သ့, ဟးထီၣ်ဆူဟံၣ်ချါ မ့တမ့ၢ် အိးထီၣ်ပဲတြီတချုးဒီးဖဲနဟံးန့ၣ်ဟံးကဟးအဒိအခါတက့ၢ်. တၢ်အံၤမၤစၢဝဲဒၣ်ပူၤအကတဖၣ်လၢတၢ်ဒီသဒါဝဲဒၣ်န TB တၢ်ဆါအယၢ်ဖဲနကူးအခါန့ၣ်လီၤ.
4. ကသါန့ၣ်လီၤယိၣ်ယိၣ်ဒီးအိၣ်ကတီၢ်ဟံးနကလံၤအဝဲန့ၣ် 5 ဖဲးကးတက့ၢ်. ဝံၤကသါထီၣ်က့ၤအိၣ်ကယိၣ်ကယိၣ်တက့ၢ်. ကသါန့ၣ်လီၤယိၣ်ယိၣ်ကဒီးအသီတဘျီဒီးကူးထီၣ်န့ၣ်အိၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်တုၤလီၤလၢနကဟးဟဲဖျိးထီၣ်ဖဲနကီၢ်ပူၤတစုတက့ၢ်.
5. ထူပဲၣ်န့ၣ်လီၤနကဟးအဝဲန့ၣ်ဖဲဖျိးစတုးခွးဖိအပူၤတက့ၢ်.
6. မၤတၢ်အံၤတုၤလီၤလၢ နကဟးန့ၣ်ဝဲဒၣ် 5 ml (မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ်အဝဲန့ၣ်) ဖဲတၢ်ဟံးပနီၣ်အနီၣ်ထီၣ်ဖဲဖျိးစတုးခွးဖိဝဲန့ၣ်အလီၢ်တက့ၢ်. ကဟးအံၤကအိၣ်ပဲၤသိးဒီးလးဖးထံနီၤတၢ်ဘၣ်ယၣ်ယၣ်န့ၣ်လီၤ.
7. ဝံာ်တၢ်ယၢ်န့ၣ်အခိၣ်ယံးယံးဒ်သိးအသုတလီၤဆံၣ်လီၤကဲအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
8. ကူးနီၣ်လီၤကဟးလၢနဟံးန့ၣ်အိၣ်အနံၤအသိဖဲခွးဖိဝဲန့ၣ်အလီၢ်တက့ၢ်.
9. ထၢန့ၣ်ဟံးန့ၣ်ဖဲတၢ်ဒါပူၤ မ့တမ့ၢ် ထၢၣ်လၢကသံၣ်သရၣ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤနပအပူၤတက့ၢ်.
10. ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်ဖဲဝဲန့ၣ်ဆူတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒါး မ့တမ့ၢ် ကသံၣ်သရၣ်မ့ၢ်အအိၣ်တက့ၢ်. နဟံးယၢ်ဝဲဒၣ်ခွးဖိဖဲတၢ်ခုၣ်ယိၣ်ယိၣ်အပူၤတန့ၢ်အဂီၢ်ခိၣ်သ့ဝဲအလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တဘၣ်ထၢန့ၣ်ဟံးဖဲ တၢ်ခုၣ်ဒိၣ်တလၢ (freezer) အဒါပူၤ မ့တမ့ၢ် ဟံးဖဲ ဒါးအတၢ်ကီၢ်တၢ်ခုၣ် (room temperature) အလီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

Minnesota Department of Health
Tuberculosis Prevention and Control Program
651-201-5414
www.health.state.mn.us/tb

09/22/21 (Karen) လၢတၢ်မၤကျွၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိးအံၤလၢအကျိၢ်ဂီၤလီၤဆီလီၢ်သးအဂီၢ်, ကိးဘၣ်ဖဲ- 651-201-5414 တက့ၢ်.